

Semetrální zkouška CZR, 21.5.2004, skupina A

Login: .....

Podpis: .....

-
1. Signál před vzorkováním obsahoval tón o kmitočtu 5 kHz. Byl navzorkován na 8 kHz a *nebyl* použit antialiasingový filtr. Co bude obsahovat signál po rekonstrukci ze vzorků?

- A. Tón o kmitočtu 5 kHz
- B. Tón o kmitočtu 3 kHz
- C. Tón o kmitočtu 1 kHz
- D. Nic

-
2. Kamarád houslista si chce naladit nástroj na přesné komorní 'a' a nemá ladičku. Vy máte Matlab a zvukovou kartu, která dokáže přehrávat pouze na frekvenci 44100 Hz. 1 vteřina komorního 'a' bude vygenerována:

- A: `n=1:44100; s=cos(440 * n);`
- B: `n=1:44100; s=cos(440 * 2 * pi * n);`
- C: `n=1:44100; s=cos(440 / 44100 * 2 * pi * n);`
- D: `n=1:44100; s=cos(440 / 44100 * 2 * pi * n^2);`

-
3. Rámec signálu má délku $N = 12$. Hodnoty signálu pro $n = 0 \dots 11$ jsou 1, 2, 3, 4, 3, 2, 1, 0, -1, -2, -3, -4. Krátkodobá energie vztažená na vzorek je:

- A. 74
- B. 7.18
- C. 6.16
- D. 4.8

-
4. Ustředňujete signál pomocí on-line odhadu střední hodnoty: $\bar{s}[n] = \gamma \bar{s}[n-1] + (1-\gamma)s[n]$, kde $\gamma = 0.999$, ale je evidentní, že střední hodnota se velice rychle mění a odhad "nestíhá". Jakou použijete hodnotu γ ?

- A. 0.99
- B. 1.0
- C. 1.1
- D. 0

-
5. LPC Filtr má přenosovou funkci

$$H(z) = \frac{1}{A(z)} = \frac{1}{1 + 1.1z^{-1} + 0.5z^{-2}}$$

Jeho póly leží v bodech:

- A. $-0.55 \pm j0.44$
- B. $0.44 \pm j0.55$
- C. $0.44 + j0.55, \quad 0.55 - j0.44$
- D. $0.44 - j0.55, \quad 0.55 + j0.44$

6. Rámec signálu má délku $N = 12$. Hodnoty signálu pro $n = 0 \dots 11$ jsou 1, 2, 3, 4, 3, 2, 1, 0, -1, -2, -3, -4. Jaká je hodnota prvního (a jediného) koeficientu a_1 prediktoru prvního řádu?

- A. 0.45
- B. -0.45
- C. 0.81
- D. -0.81

---

7. Při autokorelační metodě určení základního tóny bylo nalezeno maximum autokorelační funkce na indexu $k = 100$. Vzorkovací frekvence řeči byla 22.1 kHz. Jaký je základní tón řečníka?

- A. 100 Hz.
- B. 4.52×10^{-3} Hz
- C. 221 Hz.
- D. 110.5 Hz.

---

8. “Mřížka” lokálních vzdáleností DTW vypadá následovně (test vodorovně, reference svisle, začátek vlevo dole):

$$\begin{bmatrix} 5 & 3 & 2 \\ 4 & 1 & 1 \\ 1 & 3 & 2 \end{bmatrix}$$

Průběhy “indexovacích” funkcí reference a testu jsou:

- A: $r(k) = [1 \ 2 \ 2 \ 3]$, $t(k) = [1 \ 2 \ 3 \ 3]$
- B: $r(k) = [1 \ 2 \ 2 \ 3]$, $t(k) = [1 \ 2 \ 3 \ 3]$
- C: $r(k) = [1 \ 2 \ 2 \ 2]$, $t(k) = [1 \ 2 \ 3 \ 3]$
- D: $r(k) = [1 \ 1 \ 2 \ 3]$, $t(k) = [1 \ 2 \ 3 \ 3]$

---

9. HMM má 4 stavy a matici přechodových pravděpodobností:

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0.6 & 0.4 & 0 \\ 0 & 0 & 0.7 & 0.3 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Rozpoznávaná sekvence $\mathbf{O}$ má 4 vektory, pro něž známe tyto vysílací pravděpodobnosti: $b_2[\mathbf{o}(1)] = 0.1$, $b_2[\mathbf{o}(2)] = 0.1$, $b_3[\mathbf{o}(3)] = 0.2$, $b_3[\mathbf{o}(4)] = 0.2$. V čase $t = 2$ byly ve stavech 2 a 3 žetony (piva) s log-pravděpodobnostmi: -4.5 a -6.5. Určete hodnotu žetonu (piva) ve stavu 3 v čase $t = 3$.

- A. -6.02
- B. -7.46
- C. -7.02
- D. -8.46

---

10. Pro tentýž model určete, jaká je minimální délka sekvence $\mathbf{O}$, se kterou je možné pomocí tohoto vektoru pracovat:

- A: 0 vektorů
- B: 1 vektor
- C: 2 vektory
- D: 3 vektory

-
11. Určení základního tónu bude nejproblematictější u této hlásky:
- A. 'a'
  - B. 's'
  - C. 'ü'
  - D. 'z'
-
12. Co jsou to centi-sekundové vektory ?
- A. 1 sekunda řeči je parametrizována jedním vektorem obsahujícím 100 MFCC koeficientů.
  - B. Vektory promluvy o délce 100 sekund.
  - C. Vektory parametrů, jejichž velikost byla z P koeficientů pomocí LDA uměle zvýšena na 100.
  - D. Vektory parametrů, kterých je 100 za sekundu.
-
13. Při rozpoznávání metodou DTW dělíme výslednou kumulovanou vzdálenost normalizačním faktorem, který je u základní DTW: $R + T$, kde R je počet vektorů referenční sekvence a T je počet vektorů testovací sekvence. Toto dělení je nutné:
- A. abychom zabránili tomu, že bude testovací sekvence vždy rozpoznána jako jedno nejkratších slov ze slovníku.
  - B. abychom předešli numerickým chybám.
  - C. abychom optimalizovali algoritmus DTW na rychlost.
  - D. abychom optimalizovali paměťové nároky algoritmu DTW.
-
14. V systémech rozpoznávání založených na HMM, které mají pracovat s hlasem libovolného řečníka (speaker-independent), je modelování funkcí hustoty rozložení pravděpodobnosti ve stavech jednou Gaussovou nedostačující. Problém řešíme tak, že:
- A. Povolíme zpětné přechody v modelu (tj. přechodové pravděpodobnosti a_{ij} pod diagonálou nemusejí být nulové).
  - B. V každém stavu použijeme směs Gaussovek (tzv. Gaussian mixture).
  - C. Přejdeme od Gaussovek k Newtonovu rozložení hustoty pravděpodobnosti, které má podstatně více parametrů.
  - D. Omezíme trénovací data na signály pocházející od jednoho mluvčího.
-
15. Jak je nutné upravit algoritmus “token-passing” pro rozpoznávání spojených slov.
- A. Každý “token” musí obsahovat strukturu s informacemi o identitě slova, ze kterého byl “vrácen” do společného vstupního stavu všech modelů.
  - B. Není možné používat logaritmické pravděpodobnosti.
  - C. Namísto selekce jednoho nejlepšího “tokenu” v každém stavu je bezpodmínečně nutné zachovat a propagovat všechny.
  - D. Ve všech modelech je nutné upravit matici přechodových pravděpodobností tak, aby byla diagonální.
-
16. Úloha N -gramových modelů v rozpoznávání spojitě- řeči je:
- A. Generovat pravděpodobnost slova, známe-li parametrizaci.
  - B. Generovat pravděpodobnosti cizích slov.
  - C. Zajistit vynulování přechodových pravděpodobností a_{ij} .
  - D. Generovat apriorní pravděpodobnost slova podmíněného historií jiných slov.
-
17. maxima frekvenčních charakteristik filtrů při Mel-frekvenční analýze:
- A. jsou rozložena lineárně na Melové ose.
  - B. jsou rozložena lineárně na standardní frekvenční ose.
  - C. odpovídají pozici každého n -tého koeficientu FFT, kde $n = 5$.
  - D. jsou rozložena nelineárně na Melové ose.
-

18. Jak se liší lineární diskriminační analýza (LDA) od principal component analysis (PCA):
- A. jednotlivé koeficienty ve vektorech parametrů jsou nejen dekorelovány, ale mají navíc vždy všechny stejnou hodnotu.
  - B. LDA zajišťuje, že jednotlivé koeficienty budou seřazeny podle toho, jak přispívají k separaci tříd, které chceme rozeznávat.
  - C. LDA zajišťuje, že jednotlivé koeficienty budou seřazeny podle podílu stejnosměrné složky.
  - D. Na rozdíl od PCA upravuje LDA data pouze pro HMM s úplnými kovariančními maticemi.
-
19. Který blok syntezátoru řeči je zodpovědný za správný převod čísla 123,56 na “sto dvacet tři celé padesát šest setin”
- A. Normalizace textu.
  - B. Převod grafémy → fonémy.
  - C. Generování prozodie.
  - D. Výběr řečových jednotek z databáze.
-
20. Jaký je princip syntézy signálu metodou OLA (overlap and add)
- A. Z jednotky určené k syntéze se vypočtou LPC koeficienty, ty se sečtou, výsledný zvuk je generován LPC filtrem.
  - B. Jednotky určená k syntéze se rozdělí na rámce, ty se všechny sečtou a přehraje se výsledný zvuk.
  - C. Jednotky určená k syntéze se rozdělí na rámce vážené oknem, tyto rámce se mohou v čase posunout, pak se sečtou a vznikne výsledný zvuk.
  - D. Jednotky určená k syntéze se rozdělí na rámce vážené oknem, v každém rámci se sečtou všechny vzorky, výsledné hodnoty (1 na rámec) se opět sečtou.